



# TILAPÄISEN ASUMISEN/LYHYTHOIDON JATKO ILONAKODISSA PIELAVEDELLÄ

**Tarveselvitys**

Reetta Kettunen palveluyksikköjohtaja

Ikäntyneiden asumispalvelut

26.9.2024

---

## Sisällys

<b>1 TILAPÄISEN ASUMISEN/LYHYTHOIDON TARVE ILONAKODISSA PIELAVEDELLÄ.....</b>	<b>3</b>
1.1 Nykytilan kuvaus.....	3
1.2 Kohderyhmä/Asiakasryhmät.....	4
1.3 Asiakasmaksut ja palvelupäätös.....	4
1.4 Yksikön henkilökunta ja palvelut yksikössä .....	5
1.5 Toiminnan arviointi ja seuranta.....	5
1.5.1 Henkilöstön resurssointi ja saatavuus .....	5
1.5.2 Tilastot ja tarve toiminnalle .....	6
1.5.3 Väestöennuste ja tarve tilapäiselle asumiselle .....	7
1.5.4 Väestöennuste ja tarve ympärivuorokautiselle palveluasumiselle .....	10
1.5.5 Palveluverkkouudistuksen ja järjestelmäsuunnitelman toimeenpanon vaikutus .....	11
1.6 Kustannukset.....	13
1.7 Ehdotus toiminnan jatkamiseksi .....	13

## 1 TILAPÄISEN ASUMISEN/LYHYTHOIDON TARVE ILONAKODISSA PIELAVEDELLÄ

### 1.1 Nykytilan kuvaus

Pielavedellä sosiaalihuollon yksikkö Ilonakoti (10 -15 -paikkainen) on toiminut aikaisemmin Pielavedellä erillsrakennuksessa samassa pihapiirissä Pielakodin (60 -paikkainen ympärivuorokautinen palveluasuminen) sekä sosiaali- ja terveyskeskuksen kanssa (sis. vuodeosaston). Alkuun ajatus oli, että sosiaalihuollon yksikkö Ilonakoti yhdistyy vuoden -24 aikana Pielakotiin (60- paikkainen asumispalveluyksikkö), johon on mahdollista saada 6 lyhytaikaispaikkaa. Pielakoti on ARA-rahoituksella rakennettu kohde ja toiminnan muutos voidaan tehdä paikkojen osalta enintään 10%:lle paikoista ARA:n erillisluvalla. Tämän vaihtoehdon toteutuessa paikat olisivat kokonaisuudessaan vähentyneet yhteensä 6 paikkaa pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta ja 4 paikkaa tilapäisestä asumisesta. Tässä vaihtoehdossa lähtökohtana oli se, että 10 -paikkaisen yksikön toiminta erillsrakennuksessa ei ole kustannustehokasta.

Pielaveden vuodeosaston toiminta oli vaakalaudalla vuoden 2023 loppupuolella. Päätimme turvata sekä Ilonakodin että vuodeosaston toimintaa henkilöstön yhteiskäytöllä ja siirtyä toimimaan samoihin tiloihin. Marraskuussa 2023 Ilonakoti siirtyi sosiaali- ja terveyskeskukseen vuodeosaston tiloihin toimimaan yhdessä terveydenhuollon osaston kanssa toimien sosiaalihuollon lyhytaikaisyksikkönä. Muutos johtui Pielaveden alueella haasteellisesta henkilöstötilanteesta etenkin vuodeosaston henkilökunnan osalta. Vuodenvaihteessa sairaanhoitaja tilanne oli hankala Pielavedellä ja terveydenhuollon osaston toimintaa vuodeosastona ei ollut henkilöstötilanteen vuoksi mahdollista jatkaa. Näin yksikkö muuttui kokonaan sosiaalihuollon yksiköksi, jota on pidetty 15-paikkaisena yhdessä osaston työntekijöiden kanssa vuoden 2024 alusta alkaen. Ilonakoti ja Pielaveden terveydenhuollon osasto yhdistyivät sosiaalihuollon lyhytaikaisyksiköksi 1.1.-31.12.2024 väliseksi ajaksi. Kyseessä oli määräaikainen muutos, jolla pyrittiin turvaamaan alueen jatkohoitopaikkojen ja henkilöstön saatavuus ja pysyvyys alueella. Tavoitteena oli myös muotoilla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita voimavarojen mukaisesti vastaamaan väestön tarpeisiin yhteistyössä.

Sosiaalihuollon lyhytaikaisyksikkö on toiminut Pielaveden osaston tiloissa hoivayksikkönä. Keskeisinä toimintoina ovat olleet omaishoidon vapaiden järjestäminen, lyhytaikainen tilapäinen hoiva/asuminen sekä tilapäinen jatkohoito ympärivuorokautista palveluasumista odottaville henkilöille. Yksikössä ei ole hoidettu terveydenhuollon potilaita. Toimintaa on toteutettu Pielaveden terveydenhuollon osaston ja Ilonakodin henkilökunnan yhteistyönä. Yhteistyötä ja toimintaa on kehitetty yhteistyössä koko henkilöstön kanssa, jotta on voitu turvata asiakkaille turvallinen ja laadukas hoiva.

## 1.2 Kohderyhmä/Asiakasryhmät

Ilonakodin asiakkaina ovat olleet seuraavat asiakasryhmät:

- Omaishoidettavat - omaishoitajien vapaiden järjestäminen, omaishoitajan sairastuminen, omaishoitajien muut tarpeet vapaille
- Akuutit lyhytaikaishoidon tarpeet asiakkailla (sosiaalihuollon tarpeessa olevat asiakkaat) (kriisipaikat, kotona pärjäämättömyys, ei terveydenhuollon tarvetta, terveydentila on arvioitu)
- Jatkohoitopaikkaa odottavat asiakkaat, joille on tehty palvelutarpeen arviointi asumispalveluihin, tilapäinen jatkohoito asumista odottaville henkilöille
- Toimintakyvyn tukeminen/kuntoutus - lyhytaikainen toimintakykyä tukeva jakso asiakkaalle palvelutarpeen mukaan
- Yksikössä ei ole hoidettu asiakkaita, jotka tarvitsevat varsinaista terveyden- ja sairaanhoitoa.
- Yksikössä ei ole myöskään noudatettu ns. ”yön yli”- mallia, jossa terveydentila arvioidaan lääkärin toimesta seuraavana aamuna.

Sisäänottoperusteita on tarkennettu toiminnan muovautumisen myötä.

Asiakkaat ovat ohjautuneet yksikköön pääsääntöisesti asiakasohjauksen viranomaislinjan kautta. Vahvaa yhteistyötä on tehty potilaskoordinaattoreiden ja hoivakoordinaattoreiden kanssa asiakasohjauksen lisäksi.

Akuutit lyhytaikaishoidon asiakkaat ovat tulleet yksikköön virka-aikaan asiakasohjauksen viranomaislinjan kautta, muina aikoina sosiaalipäivystyksen kautta.

Omaishoidettavien vapaat on järjestetty yksikön henkilökunnan ja asiakasohjaajien kautta.

Ilonakodissa on otettu käyttöön SBM – järjestelmä alkuvuodesta, jonka kautta on voitu tehdä varaukset lyhythoitoon ja on nähty vapaana olevat asiakaspaikat.

## 1.3 Asiakasmaksut ja palvelupäätös

Asiakas on maksanut tilapäisestä asumisesta/lyhythoidosta asiakasmaksuhinnaston mukaisen maksun 54,60 eur/vrk

Omaishoidettaville maksu on määräytynyt asiakasmaksuhinnaston mukaan 12,80 eur/vrk

Asiakasohjaaja/hoivakoordinaattori/sosiaalipäivystys on tehnyt palvelupäätöksen tilapäisestä asumisesta/lyhythoidosta sosiaalihuollon yksikössä.

Asiakasmaksu sosiaalihuollon yksikössä ei ole kerryttänyt asiakkaan maksukattoa.

Kuljetukset yksikköön ovat olleet samanlaiset kuin siirto kotiin. Eli asiakkaalle kyydit ovat omakustanteisia, terveydenhuollon osastolta kyyti on kotiin eli kelakyyti. Yksiköstä kotiin kyyti on asiakkaalle omakustanteinen

## 1.4 Yksikön henkilökunta ja palvelut yksikössä

- Yksikössä työskennellään ympärivuorokauden 24/7, henkilökunta on lähihoitaja painotteista.
- Sairaanhoidajat työskentelevät yksikössä pääsääntöisesti aamuvuorossa arkipäivisin
- Lääkäri käy yksikössä kerran viikossa ja on muuten konsultoitavissa puhelimitse asiakasasioissa
- Kuntoutushenkilökunta käy yksikössä säännöllisesti
- Tukipalvelut laitoshuollon ja ateriapalveluiden osalta tulevat Servican toimesta
- Pyykkihoidon asiakaspyykin osalta on hoidettu tarvittaessa yksikössä, vuodevaatteet ja pyyhkeet ovat tulleet vuokratuotteena Sakupelta

Asiakkaat tulevat yksikköön omat lääkkeet, hygieniatarvikkeet, apuvälineet ja vaatteet mukanaan. Yksikkö on pyritty pitämään mahdollisimman kodinomaisena. Asiakkaiden lääkkeet tulevat asiakaskohtaisesti yksikköön siitä apteekista, kenen kanssa asiakkaalla on apteekkisopimus olemassa. Yksikössä ei ole yhteisiä lääkevarastoja asiakkaiden käyttöön. Tämä on huomioitava asiakkaan siirtovaiheessa, että asiakkaalla on riittävästi lääkkeitä mukana, kun asiakas siirtyy Pielavedelle Ilonakotiin.

Ilonakoti ei ole laitoshoittoa vaan ympärivuorokautista palveluasumista tilapäisesti.

Yksikössä asiakaspaikkoja on ollut käytössä 15 - 16 asiakaspaikkaa. Mahdollisuus on kasvattaa tarvittaessa asiakasmäärää 20:een asiakaspaikkaan.

Huoneita yksikössä on käytössä 13 huonetta, osa huoneista on isoja kahden hengen huoneita ja osa yhden hengen huoneita

Henkilöstömitoitus on yksikössä 0,65 htv/asiakas, asiakaspaikkoja on ollut käytössä ja suunniteltu suhteessa henkilöstömäärään sopivaksi.

## 1.5 Toiminnan arviointi ja seuranta

### 1.5.1 Henkilöstön resurssointi ja saatavuus

Työntekijätilanne on Pielavedellä hyvä tällä hetkellä hoitohenkilökunnan osalta, vuodeosaston työntekijöistä osa (ainakin 5 henkilöä) haluaa jäädä hoivan puolelle töihin ja paikkakunnalle. Henkilökunnan saatavuus on turvattu Ilonakodin toiminnan osalta ainakin tällä hetkellä.

Ilonakodin toiminta on osaston tiloissa lähtenyt hyvin käyntiin ja tilat ovat toimivat myös tilapäisen asumisen käyttöön. Tilapäisen asumisen prosessi Pielavedellä on myös kehittynyt alkuhaasteiden jälkeen ja asiakkaat ovat kohdentuneet paremmin yksikköön. Asiakasryhmät ovat tarkentuneet toiminnan muovautumisen myötä.

### 1.5.2 Tilastot ja tarve toiminnalle

Taulukossa 1 on kuvattu Ilonakodin toimintaa tilastojen valossa tammikuulta elokuulle 2024. Taulukossa on kuvattu asiakasmäärät, hoitopäivät, hoitajaksojen pituudet sekä keskimääräinen asiakasmäärä/vrk kuukausittain.

Taulukko 1. Ilonakodin toimintaa kuvaava tilasto asiakasmäärien ja hoitopäivien ja hoitajaksojen osalta

ILONAKODIN TILASTOT 2024				
Kuukausi	Asiakasmäärä	Hoitopäivät	Hoitajakson pituus vrk/ka	Asiakasmäärä ka/vrk
Tammikuu	37	424	11,5	14
Helmikuu	40	366	9,2	13
Maaliskuu	36	430	11,9	14
Huhtikuu	35	422	12,1	14
Toukokuu	39	435	11,2	15
Kesäkuu	34	433	12,7	14
Heinäkuu	39	457	11,7	15
Elokuu	36	493	13,7	16

Lähde: Tableau Pohjois-Savon hyvinvointialue 9/24

Asiakkaita on ollut keskimäärin noin 15 asiakasta yksikössä, vaihdellen 14 – 16 asiakkaan välillä.

- Asiakkaista on jatkohoitopaikkaa odottavia ollut noin 40 %. Eli yksikössä on ollut joka päivä noin 6 - 7 asiakasta odottamassa jatkohoitopaikkaa.
- Asiakkaista on akuutteja lyhytaikaishoitolaisia 37 % Yksikössä on ollut joka päivä noin 6 akuutin tilapäisen asumisen tarpeessa olevaa asiakasta.
- Asiakkaista on omaishoidettavia ollut noin 23 %. Omaishoidettavia on ollut joka päivä noin 2 - 3 asiakasta. Pielavedellä on omaishoidettavia, jotka käyttävät lyhytaikaishoitoa Ilonakodissa tällä hetkellä yhteensä noin 10 omaishoitoperhettä.

Ilonakodissa hoidossa olleet asiakkaat ovat olleet isommalta alueelta: **Kuopio**, Maaninka, Nilsinä, Suonenjoki, **Keitele**, **Vesanto**, Karttula, Tervo, Leppävirta, Rautalampi, Siilinjärvi, **Pielavesi**. Omaishoidettavat ovat olleet pääsääntöisesti pielavetisiä ja jatkohoitopaikkaa odottavista noin puolet pielavetisiä. Muuten on ollut paljon asiakkaita hoidossa myös muilta paikkakunnilta, etenkin on pystytty tarjoamaan akuutteja kriisipaikkoja sekä jatkohoitopaikkaa odottaville paikkoja. Jatkohoitopaikan odottajia on saatu terveydenhuollon osastoilta siirrettyä Ilonakotiin.

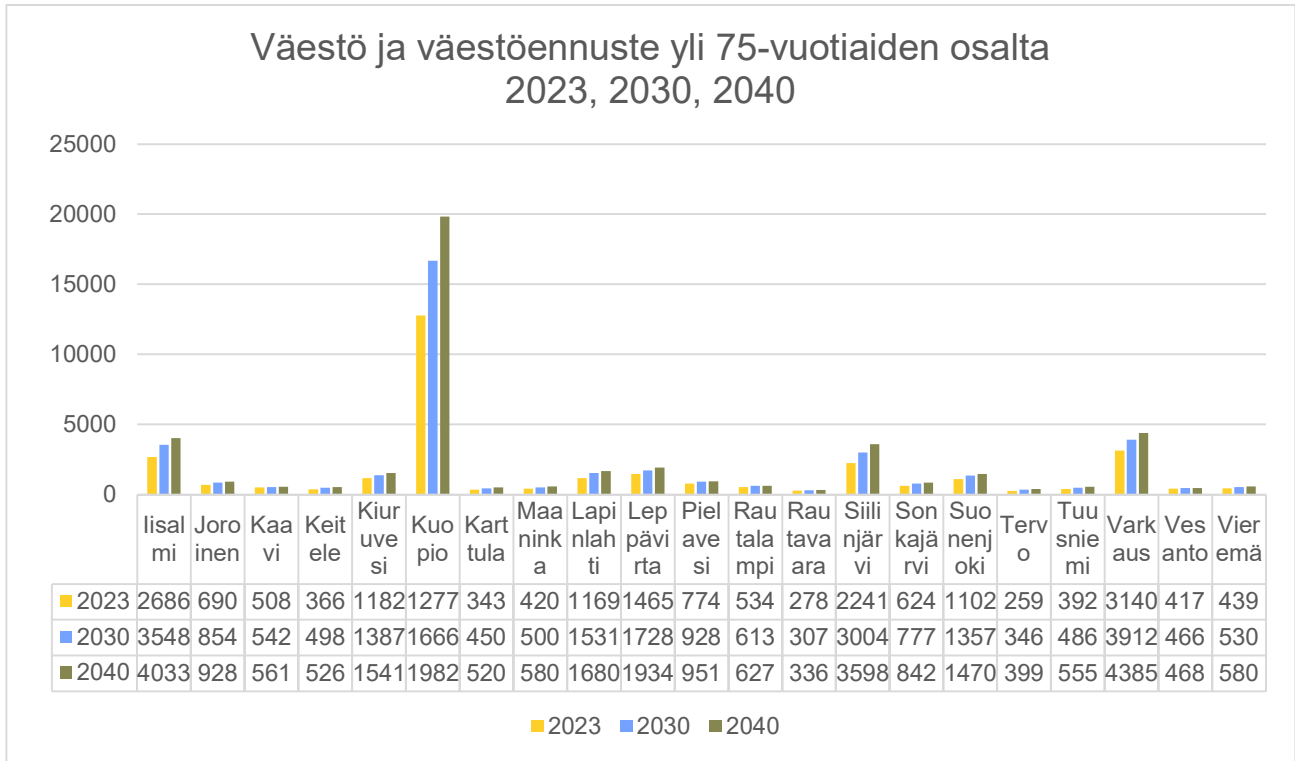
### 1.5.3 Väestöennuste ja tarve tilapäiselle asumiselle

Taulukossa 2 sekä kuvassa 2 on kuvattu Pohjois-Savon hyvinvointialueen kuntien väestöä ja väestöennustetta vuosina 2023, 2030 ja 2040 yli 75-vuotiaiden osalta. Taulukossa 2 sekä kuvassa 3 on myös arvioitu tilapäisen asumisen tarvetta yli 75-vuotiaiden osalta 0,5%:n peittävyuden mukaan. Peittävyuden ollessa 0,5%:n luokkaa pystymme vastaamaan omaishoidettavien vapaiden ja akuutin tilapäisen asumisen tarpeeseen, mutta jatkohoitopaikkaa odottavien osalta ei pystytä vastaamaan koko tarpeeseen tällä hetkellä. Pielaveden alueen väestökehitystä on merkattu Taulukossa 2 tummennettuna, tähän huomioitu **Keitele, Karttula, Maaninka, Pielavesi, Tervo ja Vesanto**.

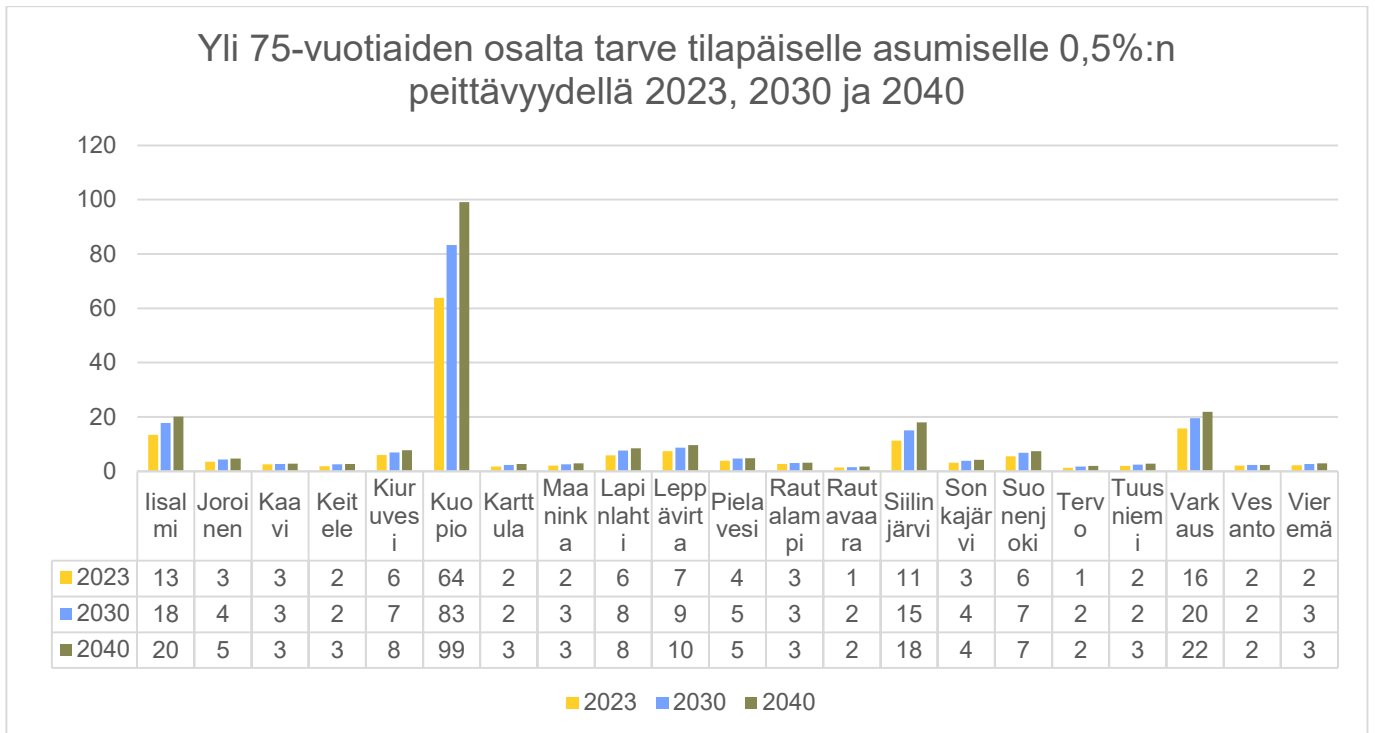
**Taulukko 2. Väestö ja väestöennuste Pohjois-Savon kuntien osalta yli 75-vuotiaiden osalta 2023, 2030,2040, sekä tilapäisen asumisen tarve peittävyydellä 0,5% vuosina 2023, 2030 ja 2040.**

Yli 75-vuotiaiden määrä	2023	2030	2040	Tilapäisen asumisen tarve suhteessa yli 75v.	2023	2030	2040
asukkaat	vuonna	vuonna	vuonna	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
Iisalmi	2686	3548	4033	Iisalmi	13	18	20
Joroinen	690	854	928	Joroinen	3	4	5
Kaavi	508	542	561	Kaavi	3	3	3
<b>Keitele</b>	<b>366</b>	<b>498</b>	<b>526</b>	<b>Keitele</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
Kiuruvesi	1182	1387	1541	Kiuruvesi	6	7	8
Kuopio	12778	16664	19824	Kuopio	64	83	99
<b>Karttula</b>	<b>343</b>	<b>450</b>	<b>520</b>	<b>Karttula</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>3</b>
<b>Maaninka</b>	<b>420</b>	<b>500</b>	<b>580</b>	<b>Maaninka</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
Lapinlahti	1169	1531	1680	Lapinlahti	6	8	8
Leppävirta	1465	1728	1934	Leppävirta	7	9	10
<b>Pielavesi</b>	<b>774</b>	<b>928</b>	<b>951</b>	<b>Pielavesi</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>5</b>
Rautalampi	534	613	627	Rautalampi	3	3	3
Rautavaara	278	307	336	Rautavaara	1	2	2
Siilinjärvi	2241	3004	3598	Siilinjärvi	11	15	18
Sonkajärvi	624	777	842	Sonkajärvi	3	4	4
Suonenjoki	1102	1357	1470	Suonenjoki	6	7	7
<b>Tervo</b>	<b>259</b>	<b>346</b>	<b>399</b>	<b>Tervo</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
Tuusniemi	392	486	555	Tuusniemi	2	2	3
Varkaus	3140	3912	4385	Varkaus	16	20	22
<b>Vesanto</b>	<b>417</b>	<b>466</b>	<b>468</b>	<b>Vesanto</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
Vieremä	439	530	580	Vieremä	2	3	3
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>31807</b>	<b>40428</b>	<b>46338</b>	<b>YHTEENSÄ</b>	<b>159</b>	<b>202</b>	<b>232</b>

Lähde: Sotkanet 9/2024



Kuva 2. Yli 75-vuotiaiden määrä kunnittain vuonna 2023, 2030 ja 2040. Lähde Sotkanet 9/2024.



Kuva 3. Tilapäisen asumisen tarve yli 75-vuotiaiden osalta laskettuna 0,5%:n peittävyydellä.



Tilapäisen asumisen paikkoja Pohjois-Savon hyvinvointialueella on omassa tuotannossa tällä hetkellä yhteensä 155 paikkaa (Kuva 4), omaishoidettavien lakisääteisten vapaapäivien järjestämistä tuotetaan myös palvelusetelillä yksityisten palveluntuottajien toimesta tämän lisäksi. Tilapäisen asumisen paikat on merkitty kunnittain oman palvelutuotannon osalta kuvaan 4.

**Pielavesi, Maaninka, Tervo, Vesanto, Keitele, Karttula** alueella **tilapäisen asumisen paikkoja on tällä hetkellä yhteensä 22 paikkaa**. Tällä alueella yli 75-vuotiaita asukkaita oli vuonna 2023 Pielavedellä 774 henkilöä, Tervossa 259 henkilöä, Vesannolla 417 henkilöä, Keiteleellä 366, Maaningalla 420 henkilöä ja Karttulassa 343 henkilöä. Yhteensä yli 75-vuotiaiden määrä tällä alueella oli vuonna 2023 2579 henkilöä, joten tarve tilapäiselle asumiselle 0,5%:n mukaan laskettuna olisi 13 paikkaa.

Vuoteen 2030 ja vuoteen 2040 mennessä alueen väestö kehitys kasvaa yli 75-vuotiaiden osalta. Määrän kasvaessa vuoteen 2030 yli 75-vuotiaiden osalta 3188:een henkilöön ja vuoteen 2040 mennessä yli 75-vuotiaiden osalta 3444:een henkilöön.

Tilapäisen asumisen tarve alueella vuonna 2030 on 0,5%:n mukaan laskettuna 16 paikkaa ja vuonna 2040 0,5%:n mukaan laskettuna 17 paikkaa. Joten Pielaveden alueella sisältäen lähikuntien tarpeen Ilonakodin toiminnalla on selkeä tarve alueen asiakkaiden tilapäisen asumisen turvaamiseksi tällä hetkellä. Etenkin, kun halutaan turvata tässä vaiheessa jatkohoitopaikkaa odottavien hoito alueella sekä akuuttien tilapäisen asumisen/lyhytaikaisen hoivan tarpeessa olevien asiakkaiden hoito laajemmalla alueella.

Pielavesi on saavutettavissa kohtuullisella etäisyydellä usealta paikkakunnalta. Tämän vuoksi myös tilapäisen asumisen paikkojen keskittäminen Pielavedelle on mahdollista isommalta alueelta. Alla on kuvattu etäisyyksiä Pielavedelle lähikunnista:

- **Pielavesi – Maaninka 35 km**
- **Pielavesi – Keitele 31 km**
- **Pielavesi – Tervo 47 km**
- **Pielavesi – Karttula 51 km**
- Pielavesi – Iisalmi 53 km
- Pielavesi – Kiuruvesi 54 km
- Pielavesi – Siilinjärvi 56 km
- Pielavesi – Lapinlahti 56 km
- Pielavesi – Vesanto 66 km



Kuva 4. Tilapäisen asumisen paikat kartalla oman tuotannon osalta

### 1.5.4 Väestöennuste ja tarve ympärivuorokautiselle palveluasumiselle

Taulukkoon 3 on kuvattu ympärivuorokautisen palveluasumisen peittävyys yli 75-vuotiaiden osalta prosenttiosuutena sekä henkilömäärinä vuonna 2023 sotkanetin 9/2024 tilastojen mukaan sekä arvioituna 6 %:n osuutena vuosille 2030 ja 2040.

Pielavedellä yli 75-vuotiaiden osuus ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on tällä hetkellä 7,2 %, joka on asiakasmäärässä 56 henkilöä. Jos Pielavedellä osuutta pystytään alentamaan 6 %:iin vuosille 2030 ja 2040, niin ympärivuorokautisen tarve pysyy kutakuinkin samana yli 75-vuotiaiden osalta.

Muuten alueella Keitele (6,3%), Tervo (5%), Vesanto (6,7%) sekä Karttula ja Maaninka (Kuopion luku 5,7%) ollaan lähellä peittävyys tavoitetasoa tällä hetkellä. Jos arvioidaan peittävyys olevan kaikilla 6 %:n tasoa vuosina 2030 ja 2040, niin se tarkoittaa noin 40:n

ympäri vuorokautisen palveluasumisen paikan lisäystarvetta yli 75-vuotiaiden osalta näillä paikkakunnilla yhteensä.

**Taulukko 3. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyys yli 75-vuotiaiden osalta vuonna 2023 ja arvioituna vuosille 2030 ja 2040 6%:n mukaan.**

Yli 75-vuotiaiden määrä asukkaat/kunnat	Ympäri vuorokautisen palveluasumisen peittävyys yli 75 v					
	2023 %	2023 henkilöä	2030 %	2030	2040 %	2040
Iisalmi	8,2	219	6	213	6	242
Joroinen	8,1	56	6	51	6	56
Kaavi	7,3	37	6	33	6	34
<b>Keitele</b>	6,3	23	6	30	6	32
Kiuruvesi	5,2	61	6	83	6	92
Kuopio	5,7	723	6	1000	6	1189
<b>Karttula</b>	5,7	20	6	27	6	31
<b>Maaninka</b>	5,7	24	6	30	6	35
Lapinlahti	8	94	6	92	6	101
Leppävirta	7,6	111	6	104	6	116
<b>Pielavesi</b>	7,2	56	6	56	6	57
Rautalampi	6,6	35	6	37	6	38
Rautavaara	10,4	29	6	18	6	20
Siilinjärvi	4,6	104	6	180	6	216
Sonkajärvi	7,5	47	6	47	6	51
Suonenjoki	7,6	84	6	81	6	88
<b>Tervo</b>	5	13	6	21	6	24
Tuusniemi	6,6	26	6	29	6	33
Varkaus	9,4	295	6	235	6	263
<b>Vesanto</b>	6,7	28	6	28	6	28
Vieremä	7,1	31	6	32	6	35
<b>YHTEENSÄ</b>		2115		2426		2780

Lähde: Sotkanet (25.9.2024) vuoden 2023 tietojen osalta ja väestötietojen osalta

### 1.5.5 Palveluverkkouudistuksen ja järjestelmäsuunnitelman toimeenpanon vaikutus

Palveluverkkouudistus ja järjestelmäsuunnitelman toimeenpano vaikuttaa läntisen alueen asukkaiden palveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen. Vuodeosastopalveluiden vähentyminen alueella Karttulan ja Pielaveden osastojen osalta vaikuttaa hoivan tarpeessa olevien asiakkaiden hoitamiseen alueella ja etenkin jatkohoitopaikkaa odottavien osalta on tarvetta ainakin määräaikaisesti pystyä turvaamaan jatkohoitopaikkaa odottavien asiakkaiden hoitoa alueella.

Ilonakodin toiminnalla pystytään turvaamaan alueen asiakkaiden hoitaminen alueella, kun asiakkaalla on tilapäisen asumisen/hoivan tarvetta. Ilonakodin toiminnalla pystymme turvaamaan isommalta alueelta asiakkaiden hoivaa ja hoitoa lyhytaikaisesti sekä hoitaa jatkohoitopaikkaa odottavia, jolloin helpotamme perusterveydenhuollon osastojen tilannetta ja asiakkaat voidaan hoitaa tarkoituksenmukaisemmassa sekä kodinomaisemmassa yksikössä.

Palveluverkon uudistamisessa on huomioitava liikkuvan sairaalan palveluiden kehittäminen läntisellä alueella, jolloin pystyttäisiin paremmin hoitamaan myös sairaalahoitoa tarvitsevia asiakkaita kotioiloissa.

Tilapäisen asumisen paikkoja keskitetään Ilonakotiin seuraavasti: Keiteleeltä (2 paikkaa), Maaningalta (2 paikkaa) ja Tervosta (palveluseteli/osto). Keskittämisen etuna on tilapäisen asumisen/lyhytaikaishoidon palvelun laadun parantuminen, kun tilapäisen asumisen asiakkaita hoidetaan siihen tarkoitettussa yksikössä. Tilapäisessä asumisessa on myös mahdollista kehittää kuntoutumista tai toimintakykyä tukevia jaksoja ja arviointeja asumiseen liittyen. Vuonna 2025 Maaningan kaksi paikkaa korvataan Ilonakodin paikoilla. Keiteleen ja Tervon paikkojen osalta keskittämisen tarvetta arvioidaan vuonna 2026.

Jos Ilonakodin toiminta osaston tiloissa lopetetaan ja tilapäinen asuminen siirrettäisiin Pielakotiin, lyhytaikaishoitoa ei pystyttäisi tarjoamaan kuin pielavetisille ja nekään eivät väestöennusteen mukaan riittäisi tuleville vuosille. Pielakotiin on mahdollista saada tilapäisen asumisen paikkoja 10 % asuntokapasiteetista eli 6 paikkaa. Paikkojen vähennys vaikuttaisi myös palveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen alueella. Asiakkaita olisi tässä vaihtoehdossa hoidettavana epätarkoituksenmukaisissa paikoissa esimerkiksi osastohoidossa.

## 1.6 Kustannukset

Ilonakodin osalta Taulukkoon 4 on laskettu karkealla tasolla kustannukset toimintatulojen sekä ulkoisten toimintamenojen osalta 10-paikkaisen, 15-paikkaisen ja 20-paikkaisen yksikön osalta.

**Taulukko 4. Kustannukset laskettuna 10-paikkaisen, 15-paikkaisen ja 20-paikkaisen yksikön osalta ulkoisten kulujen osalta.**

KUSTANNUKSET	10-paikkaa	15-paikkaa	20-paikkaa
HTV määrä	10 htv	12 htv	14 htv
<b>Toimintatulot</b>			
<i>Asiakasmaksut</i>	105000	158000	211000
<i>Oppisopimuskoulutuskorvaus</i>	600	600	600
<b>Toimintamenot</b>			
<i>Henkilöstökulut</i>	-649208	-779050	-908892
<i>Palvelujen ostot</i>	-7700	-11550	-15400
<i>Ateriapalvelut</i>	-98550	-147825	-197100
<i>Laitoshuolto</i>	-60000	-70000	-75000
<i>Aineet, tarvikkeet, tavarat</i>	-10900	-16350	-21800
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>-720758</b>	<b>-866175</b>	<b>-1006592</b>
EROTUS 10-paikkaiseen yksikköön		-145417	-285834
Hoitopäivät	3467	5200	6935
Hoitopäivän hinta eur/vrk	-208	-167	-145

Kustannusten osalta lisäystä verrattuna 15-paikkaista yksikköä 10-paikkaiseen yksikköön tulee noin -145 000 euroa ja verrattuna 10-paikkaista yksikköä 20-paikkaiseen yksikköön -286 000 euroa. Lisääntynyt kustannus voidaan kattaa ostopalveluiden vähentyneellä käytöllä akuutti lyhytaikaishoitolaisten osalta sekä keskittämällä Maaningan lyhytaikaispaikat Pielavedelle. Maaningalta kahden tilapäisen asumisen paikan vähennys tuo säästöä 1,4 htv:n verran, sekä säästöä ateriakuluista ja muista kuluista yhteensä noin 80 000 eur.

Asiakkaat pystytään myös hoitamaan kustannustehokkaammin Ilonakodissa kuin esimerkiksi osastohoidossa.

## 1.7 Ehdotus toiminnan jatkamiseksi

Ehdotetaan, että Ilonakodin toimintaa jatkuu osaston tiloissa 15 - paikkaisena sosiaalihuollon yksikkönä määräaikaisesti arvioiden vuosittain toimintaa ja sen tarpeellisuutta alueen palvelujen tarve huomioiden. Tällä määräaikaisella ratkaisulla turvataan alueen lyhytaikaishoidon tavoiteltu 0,5% peittävyys ja järjestämissuunnitelman toimeenpanossa onnistuminen.